

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XLII. Varii casus, in quibus Regulares, etiam Mendicantes, Episcopis
obedire tenentur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

Regulari mittere; non verò juridicum processum. Ita Donatus q. 53. n. 8. cum Hieronymo Rodriguez, Diana, & Bordonio. Quia Episcopus ex Tridentino sess. 25. de Regular. c. 14. nullum habet jus in Regularem degentem intra, vel extra, notorie delinquentem, nisi concurrant duo ad id prærequisita, nimirum instantia Episcopi, & defectus Regularis Prælati, negligentis punitionem Religiosi sui. Igitur antequam hæc duo concurrant, illegitimè ipsum in carcerat, citat, processat, punit, ob defectum potestatis.

376 Regulares tamen apostatae, & eiectionis, sunt Episcoporum jurisdictioni, secundum Decreta S. Congregationis Concilii de apostatis, & eiectionis Tridentinum quoque sess. 6. c. 3. sic decernit: *Nemo secularis Clericus, cujusvis personalis privilegii prætextu, vel Regularis extra Monasterium degens, etiam si Ordinis privilegii prætextu, utitur censetur; quominus, si deliquerit, ab Ordinario loci, tamquam super hoc à Sede Apostolica delegato, secundum Canonicas functiones visitari, puniri, & corrigi valeat.*

377 Sed eo Decreto non comprehenduntur Regulares, de Superioris licentia degentes in aliqua Grancia seu pertinentia Monasterii. Cum Grancia illæ & pertinentiæ habeantur ut partes, & membra Monasterii. Non comprehenduntur etiam, qui ad tempus, & non permaseant, extra Monasterium morantur causâ prædicationis, confessionis, quaestuationis, vel negotii. Quia non censentur extra Monasterium degere, nisi qui extra illud domicilium habent, & permanenter habitant. Similiter non comprehenduntur, qui jussu Superioris degunt extra Monasterium in domo Parochiæ suo Monasterio unita, nisi commiserint delictum concernens curam animarum, & Sacramentorum administrationem. Sic enim S. Congregatio sæpius declaravit, ut videre licet apud Donatum q. 41. ubi etiam id probat ex Bulla Gregorii XV. quæ incipit *inscrutabili*. Alii verò Regulares, qui extra Monasterium quomodocumque habent domicilium, sive sint apostatae, sive cum obedientia Superioris ad servitium Episcopi destinati sint, vel Parochiis Monasterio non unitis additi, & non subjiciuntur correctioni & visitationi annuæ Superiorum suorum; Decreto illo comprehenduntur. An etiam illi qui correctioni, & visitationi annuæ Superiorum suorum subjiciuntur? nonnulli affirmant apud Donatum q. 35. sed negant Cespedes & Peyrinus. Tum quia non videtur æquum ut subit visitationi & correctioni Judicis extraordinarii, qui quotannis visitatur, & (dum opus est) corrigitur à Superiore proprio. Tum quia licet Regulares illi physicè degant extra Monasterium, moraliter in Monasterio degere censentur, quamdiu degunt sub potestate, dispositione, visitatione & correctione Superio-

ris sui. Panormitanus in rescripto de jurejur. n. 5. Sylvester verbo *Religio* 3. q. 19. Navarrus com. 4. de Regul. n. 74.

Illud verò quod Tridentinum addit sess. 7. de reform. c. 8. Locorum Ordinarii Ecclesias quascunque, quomodolibet exemptas, autoritate Apotolica singulis annis visitare teneantur, S. Congregatio sæpius declaravit procedere in Ecclesiis exemptis Sæcularium, non Regularium; utpote qui in odiosis non comprehenduntur sub generali exemptorum nomine, sed in specie exprimi debent. Videri potest Peyrinus to. 1. privi. ad Constitut. 1. n. Sixti IV. §. 10. n. 17. ubi hanc declarationem refert: *Congregatio Concilii censuit, Episcopos, aut alios locorum Ordinarios vigore cujusvis Decreti ejusdem Concilii, nullam habere facultatem, quovis tempore, in Monasteriis, Domibus, & Ecclesiis Regularium exemptorum, quibus non imminet cura animarum personarum secularium, visitandi Sacristas, paramenta, vasa sacra, Altaria, & cætera hujusmodi; aut etiam Tabernaculum, seu Pyxidem, in qua sanctissimum Eucharistia Sacramentum asservatur. Cùmque Archiepiscopus Genuefis prætenderet, dictum Tabernaculum visitare, ratione quasi possessionis, eò quod Prædecessor aliquas Regularium Ecclesias visitasset. Die 26 Januarii 1619. Congregatio rescriptit id non posse, sed debere abstinere ab hujusmodi visitatione, ut videre est ibidem n. 18.*

Quòd si Episcopus viâ facti procedere velit, Prælati Monasterii potest & debet ipsi resistere, non manu, sed verbo, sua jura allegando, deque gravamine, & injuria protestando, & monendo ipsum de censuris quas incurrunt Episcopi, molestando Regulares contra tenorem privilegiorum suorum. Id enim Sixtus IV. in Bulla *regimini* ipsi districtius inhihet sub pœna ipso facto interdicti, ingressus Ecclesiæ, & suspensionis à regimine & administratione suarum Ecclesiarum.

Episcopus tamen, ut delegatus Apostolicæ Sedis, visitare potest Confraternitates Laicorum, sitas in Ecclesiis Regularium, earumque Administratores compellere ad reddendum computa & rationes; sed non Altaria, & Capellas, in Regularium Ecclesiis per Confraternitates illas constructa. Ita S. Congregatio sæpius declaravit apud Aloysium Riccium 4. p. decis. 209. & Barbolam p. 3. de offic. & potest. Episcopi allegat. 75. & Donatum q. 70.

CAPUT XLII.

Varii casus, in quibus Regulares, etiam Mendicantes, Episcopis obedire tenentur.

TAmetsi Mendicantes, ex dictis capite præcedenti, ab Episcoporum jurisdictione & potestate exempti sint; non tamen sine limitatione, & exceptione variorum ca-

fuum, facta à Concilio Tridentino, ac deinde à Romanis Pontificibus, & à S. Congregatione: non sic tamen ut Episcopi possint in omnibus istis casibus, ipsos sub censuris, & aliis poenis cogere ad sibi obediendum, sed in iis dumtaxat, ubi id ipsis per Concilium, vel Romanum Pontificem, vel S. Congregationem expressè conceditur.

382 Et 1°. quidem Episcopi possunt singulis annis visitare Parochiales Ecclesias, Monasteriis perpetuò unitas, earumque Rectores, tamen Regulares, quoad ea quæ concernunt Parochianorum curam, & Sacramentorum administrationem, eosdemque Rectores in eis delinquentes (tametsi aliàs exemptos) secundum regularia Ordinis Instituta, intra septa Monasterii punire, uti Leo X. statuit in Concilio Lateranensi. Vide etiam Tridentinum sess. 7. de reform. c. 7. ubi mandat ejusmodi Ecclesias ab Ordinariis locorum quotannis visitari.

383 2°. Possunt etiam, tamquam Apostolicae Sedis delegati, visitare, punire, & corrigere Religiosos extra Claustra degentes, juxta dicta n. 377. sicut & ipsos extra Claustra notorie, & cum scandalo delinquentes punire, si Superior, ab Episcopo monitus, id intra tempus ab ipso præfixum, facere noluerit, juxta dicta n. 375.

384 3°. In civilibus causis mercedum, & miserabilium personarum. Regulares, extra Monasterium degentes, quomodolibet exempti, etiamsi certum Judicem, à Sede Apostolica deputatum (id est Conservatorem) in partibus habeant: in aliis vero (causis) si ipsum Judicem non habuerint, coram locorum Ordinariis, tanquam in hoc à Sede Apostolica delegati, conveniri, & jure medio, ad solvendum debitum cogi & compelli possunt, privilegii, exemptionis, Conservatorum deputacionibus, & eorum inhibitionibus adversus præmissa nequaquam valentibus. Tridentinum sess. 7. c. 14. In quo Tridentini Decreto licet non comprehendantur Regulares intra Claustra degentes (uti nec extra Claustra degentes) in aliis causis, quam mercedum, & miserabilium personarum (si habeant Conservatorem) nihilominus Gregorius XV. in Bulla sanctissimus in Christo Pater die 20. Septembris 1621. revocatis privilegiis statuit, ipsos etiam Regulares, intra Claustra degentes, in causis mercedum, & miserabilium personarum, conveniri posse coram Ordinario loci, si careant Conservatore.

385 4°. Regulares, in Ecclesia sui Ordinis, sine petita benedictione, vel in Ecclesiis non sui Ordinis, sine licentia Episcopi, vel etiam in Ecclesiis Ordinis sui, contradicente Episcopo, prædicare non possunt. Quia Tridentinum id prohibet sess. 5. c. 2. & sess. 24. c. 4. Regulares tamen in eo delinquentes Congregatio Concilii declaravit, non ab Episcopo, sed à suis Superioribus Regularibus puniendos esse. Per subsequentem qui-

dem Bullam Gregorii XV. quæ incipit *inscrutabilis*, concessa fuit Episcopis facultas ipsos eo casu puniendi. Sed Bulla ista, nec in Regnis Hispaniarum (ubi per Urbanum VIII. suspensa fuit) nec in Belgio usu recepta fuit.

5°. Regulari, qui in Monasterio sui, vel alterius Ordinis, errores & scandala disseminaverit in populum, ab Episcopo interdicendum est munus prædicationis. Tridentinum sess. 5. c. 2.

6°. Regulares exempti, ad processiones publicas vocati, accedere compellantur ab Episcopis. Tridentinum sess. 25. de Regul. c. 13. Excepiuntur tamen in fine Decreti qui sub archiori clausura vivunt. Item Gregorius XIII. excipit Regulares, quorum Monasteria distant à civitate ultra medium miliarium. Sed & Pius V. in Bulla *est Mendicantium*, declaravit non teneri accedere ad quascumque processiones, sed solum ad eas, ad quas secundum consuetudinem antiquam locorum soliti sunt accedere; vel quæ pro bono pacis Ecclesie, vel pro victoria contra infideles indicuntur. Illudque Tridentini Decretum non intelligi de illis Conventibus qui Collegia nuncupantur, in quibus Fratres, neque in choro cantant, neque ad mortuos accedunt, sed tantum studiis & lectionibus vacant. Cæteros autem compelli posse S. Congregatio censuit, etiam per poenas, vel censuras Ecclesiasticas, nec ab eis absolvi posse à Superioribus suis. Quia sunt excommunicationes ab homine, quarum absolutio petenda est à Judicibus, qui tulerunt, vel à Sanctissimo. Istam S. Congregationis declarationem referunt Barbosa, Farinacius, & Fagnanus ad cap. *grave* de offic. Ordin. n. 68.

Insignes tamen Authores, apud Donatum 10. l. 1. c. 79. docent, Episcopum censurare non posse Regulares exemptos, qui nolunt ad processiones accedere, si ultra exemptionem, habeant (prout reverà Mendicantes habent) privilegium ne possint censuris multari, sine expressa concessione Apostolicæ Sedis. Quam professio concessionem Episcopi non habent in citato Tridentini Decreto, ubi ly *compellantur* aliter intelligi potest, quam per censuras. Nec eam habent à S. Congregatione, cum altæ declarationes ipsius non exhibeantur in forma requisita per Decretum Urbani VIII. & ex adverso S. Congregatio 20. Maji 1606. vel 1616. (prout citantur apud Dianam infra) rescripserit Episcopo Vercellensi, Episcopum posse comminari censuras, sed non posse actualiter excommunicare, vel interdicerè, sine ordine S. Congregationis, prout refert Barbosa de jure Eccl. l. 1. c. 33. n. 163. Unde sapientissimus Pater noster Lezana in Summa qq. regul. to. 4. verbo *processio* n. 2. censet Episcopum posse aliis poenis Regulares compellere, sed non censuris.

- Quod & docent: Ciarlinius, Peyrinus, Grati-
 anus, Henriquez, Sanchez, Rodriguez,
 Cespedes, Portellus, Crescentius & alii,
 quos citat sequiturque Diana p. 11. tr. 2.
 resol. 8.
- 389 7°. Episcopi possunt componere, appella-
 tione remota, controversias omnes Regula-
 rium, & Ecclesiasticorum secularium, de
 precedentia in processibus publicis & fu-
 neralibus. Tridentinum sess. 25. c. 13.
- 390 8°. Regulares non possunt erigere novos
 Conventus sine Episcopi licentia. Ibidem c.
 3. Licentiam vero istam Episcopus dare non
 potest, nisi, vocatis, & auditis Prioribus a-
 liorum Conventuum ejusdem loci, constite-
 rit, novum Conventum sine aliorum detri-
 mento commode sustentari posse. Sic Cle-
 mens VIII. ex sententia S. Congregationis,
 motu proprio declaravit 26 Augusti 1603.
 Videtur potest Fagnanus ubi supra n. 53. ubi
 alia circa novorum Conventuum erectio-
 nem Decreta refert Gregorii XV. & Urba-
 ni VIII.
- 391 9°. Episcopi, ut Sedis Apostolicæ delegati,
 plenissimam potestatem habent in iis qua
 pertinent ad clausuram in Monasteriis Monia-
 lium exemptarum conservandam. Unde ex
 sententia S. Congregationis (apud eundem
 Fagnanum n. 56.) licet Episcopo Mona-
 steria Monialium, etiam Regularibus subje-
 ctarum, visitare, & singulas Moniales (abs-
 que interventu Regularium) examinare in
 concernentibus clausuram, eamque violanti-
 bus poenam imponere.
- 392 10°. Nulla puella professionem emittere
 potest, nisi Episcopus, vel ejus Vicarius ex-
 ploraverit, an coacta, vel subducta sit, an
 sciat, quid agat. Quod professionis tempus
 ne Episcopus ignoret, tenetur Praefecta Mo-
 nasterii eum ante mensem certiorum facere:
 alias, quamdiu Episcopo videbitur, ab offi-
 cio suspensa sit. Tridentinum ibidem c. 16.
- 393 11°. Episcopus per censuras compellere
 potest, ut Novitius ante professionem ex-
 euntibus omnia restituantur quae sua erant. Ibi-
 dem c. 16.
- 394 12°. In judicio de nullitate professionis,
 Ordinarius adhiberi debet cum Superiore
 Regulari. Ibidem c. 19. si ve professus ipse
 nullitatem suae professionis alleget, si ve Re-
 ligio ad finem ipsum expellendi. S. Congre-
 gatio apud Fagnanum n. 72. De nullitate
 tamen professionis, ex eo quod facta non fue-
 rit in Conventu pro Novitiatu designato,
 judicare non potest Episcopus, nisi ex spe-
 ciali Sedis Apostolicæ licentia, sub poena in-
 terdicti; sed hujus causae cognitio Sedi A-
 postolicæ est reservata, prout declaravit S.
 Congregatio Concilii, approbante Urbano
 VIII. 5. Jan. 1636.
- 395 13°. Irrevocabiles donationes, beneficio-
 rumque vel patrimonii renuntiationes, factae
 à Novitiis, etiam intra bimestre ante pro-
 fessionem, sine licentia Episcopi, vel ipsius
 Vicarii, nullae sunt, & cum dicta licentia
 nullum fortiantur effectum ante professio-
 nem. Ibidem c. 16. Dixi irrevocabiles: sic
 enim communis Doctorum sensus, communi-
 nis etiam usus interpretatur illud Concilii
 Decretum. Et colligitur ex fine Decreti,
 qui est consulere libertati professionis, quam
 non minuit donatio usque ad professionem
 revocabilis, qualis est quae fit per modum
 testamenti, codicilli, &c. Videtur possunt
 Lezana to. 1. qq. Regul. c. 24. n. 35. & Do-
 natus to. 2. tr. 7. q. 30.
- 14°. Regulares tenentur servare dies festos,
 quos observari in sua Diocesi Episco-
 pus praecipit. Trid. ibid. c. 12.
- 15°. Tenentur etiam, mandante Episco-
 po, in Ecclesiis suis publicare & servare cen-
 suras & interdicta, ab Ordinariis promulga-
 ta. Ibid. c. 12. Ad quem locum cum dubi-
 taretur, an Episcopus prohibere possit, ne
 Regulares in Ecclesiis suis celebrare permit-
 tant exteros Sacerdotes seculares, nisi ab E-
 piscopo (visis ipsorum litteris commendati-
 tiis) admissos, S. Congregatio, teste Fag-
 nano n. 65. censuit posse.
- 16°. Episcopi prohibere debent, ne pri-
 vatis in domibus, & extra Ecclesias vel O-
 ratoria, ad divinum tantum cultum dedi-
 cata, ab Ordinariis designanda, à Sacerdotibus
 secularibus, aut Regularibus Missa cele-
 bretur. Et ne aliis quam debitis horis ce-
 lebrent. Tridentinum sess. 22. in Decreto de
 observand. & evit. in celebr. Miss. ubi Epi-
 scopis datur potestas, ut non solum illa, sed
 & quaecumque huc pertinere visa fuerint,
 ut delegati Sedis Apostolicæ statuere, & ad
 ea servanda censuris Ecclesiasticis, aliisque
 poenis, non obstantibus privilegiis, &c. com-
 pellere possint, etiam Regulares exemptos,
 prout S. Congregatio declaravit apud Fag-
 nanum n. 46. Pius etiam V. in extravaganti
 publicata 29. Martii 1566. prohibet om-
 nibus Sacerdotibus, etiam Regularibus, sub
 poena suspensionis à divinis, ne, praetextu li-
 centiarum, aut facultatum, vespertino tem-
 pore Missas celebrent. Mandatque locorum
 Ordinarius, ut id sub iisdem & aliis poenis,
 sibi bene visis, inviolabiliter observari fa-
 ciant.
- 17°. Regulares, ad hoc ut ordinentur,
 examinari debent ab Episcopis. Tridenti-
 num sess. 23. c. 12. Nec possunt duos sacros
 Ordines eodem die recipere. Ibidem c. 13.
 Nec confessiones secularium audire, nisi ab
 Episcopis per examen (si illis videbitur esse
 necessarium) idonei judicentur, & approba-
 tionem obtineant, privilegiis, &c. non ob-
 stantibus. Ibidem c. 15.
- 18°. Fratres Ordinum Mendicantium
 non possunt quidem ab Episcopis prohiberi
 quominus, ubi habent Conventus, elemo-
 sinas quarant (id enim in favorem FF. Mi-
 norum, sub poena excommunicationis ipso
 facto incurrenda, Bonifacius IX. inhibet in
 Bulla

Bulla ad fructus uberes. Et in favorem Carmelitarum Sixtus IV. in Bulla *dum attenda* 37. apud Rodriguez) sed tamen si extra loca, ubi Monasteria existunt, quærere voluerint, tenentur suorum Superiorum licentiam Ordinario (id est Episcopo, vel Parcho) ostendere (si videre voluerint.) At, si extra Diocesim, tenentur Ordinarii consensum obtinere, uti (approbante Urbano VIII.) S. Congregatio declaravit anno 1603. In præfatis tamen Bullis id ipsis permittitur omni tempore & loco, non requisito ad id Ordinariorum consensu. Videri potest Lezana verbo *quæstarii* n. 41.

401 Episcopi tamen per censuras excommunicationis, suspensionis, & interdicti, compellere non possunt Regulares exemptos ad obediendum sibi in omnibus casibus, in quibus à Concilio Tridentino Episcopis obedire tenentur, sed in illis dumtaxat, in quibus hoc ipsis expressè conceditur ab ipso Concilio, vel aliàs ab Apostolica Sede, vel à S. Congregatione: tum ob multa privilegia (à Lezana relata to. I. c. 11. n. 14.) quibus Pontifices decernunt, locorum Ordinarios non posse, absque speciali commissione Sedis Apostolicæ, in Religiosos Mendicantes excommunicationis, suspensionis, & interdicti promulgare sententiam. Tum quia quoties Tridentinum voluit potestatem illam in exemptos Episcopis concedere, id expressit ut sess. 25. c. 5. & 16. sess. 22. in Decreto de observ. & evit. in celebr. Miss. &c. Tum quia in casibus, in quibus Tridentinum subiecit Episcopis Regulares exemptos, non subiecit ipsis Episcopis ratquam habentibus ordinariam in ipsos potestatem, sed ut habentibus à Sede Apostolica delegatam dumtaxat. Cui verò potestas delegata ad aliquid conceditur, non eo ipso conceditur potestas coactiva, seu punitiva, nisi hoc specialiter committatur, cap. *licet* de offic. Vicarii. Nec potestas directiva esse desinit utilis sine coactiva in delegato, dum jvari potest per coactivam in delegante. Tum denique quia in casu num. 385. enarrato, nullam Episcopo potestatem Regulares puniendi concessit Tridentinum (uti S. Congregatio declaravit) licet Regulares ipsi subjecerit, quoad potestatem directivam.

402 An verò Episcopus declarare possit ipsos incidisse in excommunicationem inflictam à Jure, vel Apostolicis Constitutionibus, ad hoc ut evitentur? Plures affirmant. Sed negandum cum Navarro, Rodriguez, Portello, Graffio, Casarubio, Peyrino, Zerola, Diana, Lezana, Donato, & aliis, nisi hoc sit ipsi specialiter concessum. Quia Regularis declarari nequit excommunicatus, nisi prius citetur. Citatio verò cum sit actus jurisdictionis, fieri debet per Judicem competentem. Qualis non est Episcopus respectivè ad Regulares exemptos. Videri potest Donatus q. 26. ubi respondet ad argumenta in

contrarium, refertque Martinum V. statuisse, ut nullus denuntiari possit excommunicatus, nisi à suo Judice competente, juxta extravag. ad evitanda apud Navarrum in Summa cap. 27. n. 35.

Regulares tamen, qui, ob notorium delictum, in excommunicationem inciderunt, S. Congregatio apud Fagnanum n. 75. censuit posse ab Episcopo publicè denuntiari excommunicatos, ut ab aliis evitentur.

Tridentinum quoque sess. 25. de Regul. c. 5. statuit, nemini Sanctimonialium licere, post professionem, exire à Monasterio, etiam ad breve tempus, quocumque prætextu, nisi ex aliqua legitima causa, ab Episcopo approbata, indultis quibuscumque, & privilegiis non obstantibus.

Capite verò 3. statuit, numerum Monialium, etiam Regularibus subiectarum, ab Episcopo definiti posse, adjuncto tamen Superiore Regulari.

Præterea tom. 3. l. 5. ostendimus, Regularium approbationes ab Episcopis limitari posse ad certas personas, necnon ad certa loca & tempora. Possè etiam eas revocari, vel Confessarios ejusmodi ab audiendis confessionibus suspendi ex nova causa ad confessiones pertinente. Approbatos sine restrictione à Vicario Generali Episcopi, posse iterum ab ipso Episcopo revocari ad examen. Approbatos ab ipsomet Episcopo, posse ab ejus successore rursus examinari, & si minus capaces inventi fuerint, rejici. In una Diocesi generatim approbatos, confessiones in alia Diocesi audire non posse, absque Episcopi Diocesani approbatione. A casibus Episcopo reservatis Regulares absolvere non posse, nisi hanc facultatem ab ipso obtinuerint.

Sacra denique Congregatio Cardinalium, Concilii Tridentini Interpretum, apud Fagnanum ad cap. *grave* ext. de offic. Ordinarii, ad dubia sequentia respondit ut sequitur.

Quæsitum est à S. Congregatione Concilii 1º. an Regulares ab Ordinario ad confessiones audiendas prævio examine approbati ad tempus, elapso tempore, tamquam semel approbati, possint (invito Ordinario) deinde audire confessiones? Congregatio censuit non posse.

Quæsitum est 2º. an Episcopus volens ex nova causa Regulares, semel ad confessiones audiendas approbatos, examinare, teneatur eam patefacere Superioribus Regularibus; & an de hujusmodi causa constare debeat, vel sit credendum Episcopo, attestanti hujusmodi causam subesse? Congregatio Concilii censuit posse Episcopum, ex nova causa, etiamsi de ea non constet in actis, rursus examinare, ac minus repletum idoneum reprobare Regularem, semel ad audiendas confessiones approbatum; idque ejus arbitrio: quod tamen debet esse moderatum & discretum, ita ut eo non abu-

tatur. Verum ubi hoc facere voluerit, debere id Superioribus Regularibus significare; non quidem cum individua expressione causae; sed tantum se velle, ob novam quae supervenerit causam, ad huiusmodi examen procedere.

407 3°. Conquerentibus Regularibus S. Dominici Neritonensis, quod cum essent praevio examine approbati ad confessiones saecularium audiendas à Vicario Generali Episcopi, dum Episcopus Romae degeret, illeque ad suam Ecclesiam reversus, vellet eos rursus pro audiendis confessionibus examini subicere: Sacra Congregatio Concilii censuit: posse Episcopum rursus examinare Confessarios Regulares à suo Vicario approbatos.

408 Quæsitum est 4°. à S. Congregatione Episcoporum & Regularium, an Episcopus, qui Regulares ad confessiones personarum saecularium audiendas approbavit, possit eisdem ex nova causa ab iisdem confessionibus audiendis suspendere, non obstantibus quibuscumque privilegiis? Et qualis huiusmodi causa esse debeat? S. Congregatio respondit: Episcopum, quamvis simpliciter, & absque ulla temporis praefinitione approbaverit Regulares ad confessiones saecularium personarum audiendas, posse tamen eosdem, si nova causa superveniat, suspendere, ac licentias illis concessas revocare, dummodo causa huiusmodi confessiones ipsas concernat. Cæterum si Regulares cum scandalo, aut aliis inhonestè vivant, vel aliquod delictum committant, propter quod rationabili Episcopi iudicio videantur à confessionibus suspendi (in quo ipsius Episcopi conscientiam voluit esse onerata) cum praecipua Ministri Sacramenti penitentiae qualitas sit integritas vitae, ac morum honestas: utique eam causam ad confessionis ministerium pertinere: ac proinde nihil ob stare, quominus ob eam possit Episcopus Regulares, à semetipso approbatos, suspendere, aut repellere à confessionibus audiendis.

409 Quæsitum est 5°. à Congregatione Concilii, an Regulares possint personarum saecularium confessiones audire virtute licentiarum à decessoribus Ordinarii illis concessarum, etiam renuente Episcopo Ordinario pro tempore existente? S. Congregatio censuit: posse, quamdiu Episcopus non prohibuerit, cæterum esse in facultate Episcopi Successoris illos rursus examinare, atque interim prohibere.

CAPUT XLIII.

Religiosi Mendicantes, sicut & ceteri Ecclesiastici, tam in civilibus, quam in criminalibus, exempti sunt à Iudicium Laicorum potestate, sicut & à tributis, vectigalibus, & gabelis per Laicos impositis.

410 **E**Xamen speciale meretur ista difficultas, ut & benè intelligatur, & hinc inde li-

mites non excedantur. Cavere enim debent Ecclesiastici, ne zeli Ecclesiasticae immunitatis praetextu, ei potius noceant, per nimiam ipsius extensionem irritando saecularem potestatem; ne etiam isti potestati nimium indulgeant, dum (ut saepe fit) jus suum contra Ecclesiasticam immunitatem extendere nituntur. Ante omnia examinabimus quo jure Ecclesiastici exempti sint à gabelis, & à potestate Laicorum Iudicium. Deinde veniemus ad puncta de quibus frequens est inter Ecclesiasticos & Laicos controversia.

§. I.

Fundamenta opinionis pratendentis exemptionem illam esse de jure divino.

EXemptionem Ecclesiasticorum esse de jure divino, satis communis est sententia Theologorum & Canonistarum apud Dianam p. 1. tr. 2. resol. 1. & p. 5. tr. 1. resol. 2. 1. & p. 7. tr. 1. resol. 5. propter fundamenta sequentia.

Primò allegant Canonem Sylvester 11: q. 1. ubi Gregorius Papa dicit violationem Ecclesiasticae immunitatis esse contra leges divinas. Et can. *relatum* ibid. ubi sic: *Relatum est ad hujus sanctae & Apostolicae Sedis apicem, cui summarum dispositiones causarum, & omnium negotia Ecclesiarum ab ipso Domino tradita sunt, quasi ad caput, ipso dicente Principi Apostolorum Petro, Tu es Petrus, &c. quod quidam amuli Christi, ejusque S. Ecclesia insidiatores, Sacerdotes Dei ad Iudices publicos accusare praesumant. . . . Taliter prevaricantes prevaricati sunt in Deum suum, & non obediunt praeceptis eius. Et cap. si Imperator dist. 96. Non legibus publicis, non à Potestatibus saeculi, sed à Pontificibus, & Sacerdotibus omnipotens Deus Christiana Religionis Clericos, & Sacerdotes voluit ordinari & discenti. Clarius Bonifacius VIII. cap. *quamquam* de censibus in 6°. ait, quod *Ecclesia, Ecclesiasticaque persona, & res ipsorum non solum jure humano, quinimò & divino à saecularium personarum exactionibus sint immunes.**

2°. Concilium Romanum IV. sub Symmacho Papa can. 3. (habetur to. 2. de jure Conciliorum edit. novæ) Cavendum (inquit) ne exempla remaneant praesumendi quibusdam Laicis, quamvis Religiosis vel Potentibus. . . . quolibet modo aliquid decernere de ecclesiasticis facultatibus, quarum solis Sacerdotibus disponendi indiscusse à Deo cura commissa docetur. Concilium quoque Lateran. sub Innocentio III. nimis de jure divino Laicos usurpare dicit, qui viros Ecclesiasticos, nihil temporale detinentes ab eis, ad praestandum sibi de fidelitatis juramento compellunt. Et Lateranense sub Leone X. sess. 9. *A jure tam divino, quam humano, Laicis potestas nulla in Ecclesiasticas personas attributa est.* Item Colonien-